

GÜNÜMÜZ DÜNYA SORUNLARI KARŞISINDA COĞRAFYA EĞİTİMİ

İlhan TURAN*

Özet

Günümüzde, sosyal hayatın doğal ve beşeri faktörlere bağlı olarak sürekli olarak değişim ve bir gelişme göstermesi coğrafya öğretiminde niteliksel düşüncelerin önemini gündeme getirmektedir. Bu çalışma, konusu gereği derleme niteliğinde bir çalışma olup, çeşitli coğrafi yaklaşımları dikkate alarak, küreselleşen, değişen ve çeşitli sorunlarla karşı karşıya kalan bir Dünya'da coğrafya eğitiminin rolünü ve önemini orta koymayı amaçlamaktadır.

Araştırma 4 ana bölümden oluşturulmuştur. 1. Bölüm giriştir. Bu bölümde günümüz dünya sorunlarına değinilmiştir. 2. Bölümde, bu konuya dayanan coğrafya eğitimine dönük bazı düşünceler incelenmiştir. 3. Bölümde, 2005 coğrafya programının dünya sorunlarına bakışı ele alınmıştır. 4. Bölüm olan tartışma ve sonuç bölümünde ise dünya sorunları karşısında coğrafya eğitimine dönük tartışmalara değinilerek bazı öneriler sunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Dünya problemleri, coğrafya eğitimi, coğrafi yaklaşımlar, 2005 Coğrafya Programı

Giriş

Coğrafya, gerek bilimsel anlamda gerekse medyatik bağlamda, Dünya'da olup bitenleri öğrenip anlamaya çalışan insanlar için ve ayrıca bu olaylarda başrolü oynayan aktörler için giderek değer kazanan bir bilim haline gelmiştir.

Bugün yaşadığımız dünyada, insanların önemli bölümü değişim ve gelişmenin içerisinde çeşitli sorunlarla karşı karşıya kalarak bir yaşam mücadelesi sürdürmektedir. Özey (2001,1), insanoğlunun ilk dünyaya gelişinden 20.yüzyılın ortalarına kadar değişimin oldukça yavaş gerçekleştiğini, ancak bundan sonraki yıllarda akıl almaz oranda hızlandığını, bu değişimin nüfus, yerleşim ve ekonomik büyüme üzerinde etkili olduğunu ve günümüzde çeşitli sorunlara yol açtığını belirtmektedir.

İnsanlığı yakından ilgilendiren günümüz dünyasında ortaya çıkan bu sorunları aşağıdaki gibi özetlemek mümkündür (Özey, 1999, 243).

1. Savaşlar ve sınır anlaşmazlıkları,
2. Kuraklık ve açlık sorunu,
3. Nüfus artışı,
4. Irk, etnik grup, dil, din, mezhep ve cinsiyet ayrımcılığı gibi insan hakları ihlallerinden kaynaklanan sorunlar,

* Yrd. Doç. Dr.; Rize Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Çayeli-Rize.

◆ İlhan Turan

5. Yaşayış ve sağlıkla ilgili sorunlar,
6. Şehirleşme ile ilgili sorunlar,
7. Enerji sorunu,
8. Su sorunu,
9. Silâhlanma sorunu,
10. Çevre sorunları,
11. Yönetimle ilgili sorunları,
12. Terörden kaynaklanan sorunlar,

Sorunlar, temel amacında insanlığa hizmet etme olgusu bulunan coğrafya bilimi bağlamında düşünüldüğünde, coğrafya bu sorunların nedenlerini ortaya koymak ve bu konuda öğrencileri bilgilendirmek durumundadır. Çünkü Dünya çevresindeki olaylar, ister yakın olsun ister uzak olsun başka bir ülkede hemen yankısını göstermektedir. Örneğin, Körfez'deki petrol fiyatları, Amerika Birleşik Devletleri'nde yer alan Louisiana ve Texas'ta çok sayıdaki iş yerini etkiler. Uzak doğu borsalarında bir düşüş, Türkiye ekonomisini etkileyebilmektedir. Bunların insan yaşamındaki etkileri çoğu zaman çok büyük boyutlara ulaşabilmek de hatta toplumlari sarstığı zaman ülküttücü bile olabilmektedir. Bundan dolayı, öğrenciler eğitim sayesinde kendilerini, diğer insanları, yerleri ve çevreyi anlamaya çalışırlar ki; bu günümüz toplumu için hayati bir değer taşımaktadır ve bu da coğrafya sayesinde gerçekleşmektedir. (National Geography, Standards, 1994, 237).

Coğrafya eğitimi, başta yakın çevresi olmak üzere, üzerinde yaşadığı ülkesini ve dünyayı öğrenen bireylerin yetişmesine katkıda bulunmaktadır (Şahin, 2003, 82). Huckle (1983, 146), okul coğrafyasının politikasını açıklarken, "Bir toplum içinde ekonomik ve toplumsal değişimle okul coğrafya programının değişimi arasında ilişki nedir?" sorusunu yöneltir. Huckle (1983), öğrenci merkezli öğretimin programlarda yer almasının otomasyonun ekonomiye yansımalarının bir sonucu olarak yorumlanabileceğini belirterek, ekonomik anlamda daha becerikli teknokratların yetiştirilmesine dönük olarak eğitimde reformların yapıldığı görüşündedir.

Amerikalıların, The National Council For Geography Education'un internet sitesinde yer alan bir yazıda şöyle denilmektedir. "Amerika Birleşik Devletleri öğrencilerinin coğrafi bilgisi Japonya, İngiltere, Almanya ve Kanada gibi ülkelerden daha düşük seviyededir. İşin daha da kötüsü yıllar geçtikçe daha da azalmaktadır. Bu nedenle, şimdi pek çok öğrenci, ABD'nde yer alan önemli fiziksel özellikleri, şehirleri, yerel devletleri anlayamaz, haritaları okuyamaz durumdadır. Bu coğrafi bilginin eksikliği, utangaçlıktan daha da beterdir. Bir dünya lideri olan ülkemiz için tehdittir" (NCGE, 2008)." Site'de coğrafya eğitiminin gücüne dikkat çekilerek, "Dünya üzerinde son süper güç olarak ve uluslararası işlerde önemli bir oyuncu olarak yerler hakkında bilgi sahibi olmak son derece önemlidir. Amerika Birleşik Devletleri, kendi ülkesi yanında, dünyanın diğer yerleri hakkında temel bilgilere sahip vatandaşlara ihtiyaç duyar." sözlerine yer verilmiştir.

Günümüz dünya sorunlarını öğrenmede özellikle medyanın rolü giderek artmaktadır. Öğrencilerin günümüz savaşlarını ve uluslararası politik ilişkileri her şeyden çok televizyonlardan öğrendiklerini Fransız, Alman ve İngiliz öğrencilerin örneklem olduğu bir araştırma ortaya koymuştur (Branchereau, 1995, 135). Öğret-

men bu bağlamda güncel sorunları ele almak ve öğrencilerin olayları daha iyi analiz etmelerini sağlamak için hem milli düzeyde hem de dünya genelinde görsel ve işitsel kaynaklara ulaşmada öğrencilere yön gösterici olmalıdır.

Dünya Sorunları bağlamında Coğrafya Eğitimine Dönük Bazı Düşünceler

Eğitimin özünü becerikli, bilgili ve değerleri olan ve bu değerlerini koruyan insan yetiştirmek oluşturmaktadır. Bu amaçla öğrencilere, okullarda çeşitli dersler verilerek yetiştirilirler. Bu derslerden biri de coğrafyadır. Her ders belirli amaçlara yönelik olarak bir disiplin ve felsefe içerisinde verilmektedir. “Coğrafya eğitiminin felsefesi ne olmalıdır?” sorusu özellikle coğrafyacılar arasında hep tartışılır olmuş ve buna bağlı olarak da çeşitli yaklaşımlar ortaya çıkmıştır. Özellikle günümüz dünyasının girişte belirtilen çeşitli sorunlarla karşı karşıya kalması, bu sorunların anlaşılmasında ve hatta çözümünde etkili olabilecek coğrafya öğretimine dönük çeşitli düşüncelerin niteliği, coğrafya eğitimine yön vermesinden dolayı çok önemlidir. Bu düşüncelerin önemli bir bölümü mevcut olan ekonomik, politik ve ideolojik olaylar ve fikirlerden etkilenmiştir. Coğrafya öğretiminin felsefesine etki eden yaklaşımlar aşağıda açıklanmıştır.

A. Postmodernizmin Coğrafya Eğitimine Yansımaları

Postmodernizm, 1960’lı yıllarda ortaya çıkmış bir düşünsel harekettir ve öncelikle Fransız düşüncesinde yankı uyandırmış, 1970’li yıllarda ABD’de taraftar bulmuş, 1980’li yıllarda tüm Avrupa ülkelerinde yaygınlık kazanmış ve 1990’lı yıllardan itibaren de Türkiye’de tartışılmaya başlanmıştır. Önceleri sanat alanındaki tartışmalarda kendini gösteren bu hareket, kısa sürede sosyoloji, tarih, teoloji, siyaset, antropoloji, psikoloji, psikiyatri, dilbilim vb. düşünsel etkinliklere de el atmış ve insan düşüncesini ilgilendiren hemen her olguyu tartışma konusu yapmıştır (Aydın, 2006). Postmodernizmi, modernizmin bir devamı olarak niteleyenler olduğu gibi, moderniteden bir kopuş olduğunu ileri sürenler de vardır. Ne olursa olsun postmodernizm modernliğin açmazlarına karşı bir başkaldırı ve kökten bir eleştirisidir. (Aslan, Yılmaz, 2002, 94). Postmodernizm, temel olarak “Aydınlanma Projesi” denilen aydınlanma çağına bir eleştiri olarak ortaya çıkmıştır (Tümertekin, Özgüç, 2000, 318).

Postmodernizm üzerinde dikkat çeken coğrafyacı ise Soja’dır. Tümertekin’e ve Özgüç’e göre Soja, postmodern yaklaşımın mekan üzerindeki yerine değinirken, beşeri coğrafyanın nasıl siyaset ve ideolojilerle doldurulduğuna dikkat çekmiştir. Bununla birlikte Postmodernizm, toplumdaki “diğerlerinin varlığına da dikkat çeker” ve bu bağlamda geleneksel sosyal bilimlerin toplulaştırıcı görüşüne karşı çıkar ve toplumsal yaşamın küresel bütünlük sergilediği düşüncesini reddeder (Özgüç, Tümertekin, 2000, 323).

Harvey, kapitalizmde meydana gelen değişimleri açıklarken, kitlesel üretim ve kitlesel tüketim çağının yerini çok daha esnek bir üretim ve tüketim sisteminin aldığını ve ekonomik dönüşümün post modernliğin kültürel koşulunu oluşturduğunu ileri sürmektedir ((Özgüç, Tümertekin, 2000, 320).

Postmodernist görüşler eğitim programlarına da yansımıştır. Postmodernistler bilginin uzmanlar tarafından pasif bir şekilde verilmesini daha sonra sınavlarda geri çıkartılmasını reddederler ve onlara göre, eğitim programları iki kat halinde oluşturulmalıdır. İlkinde genel amaçlar oluşturulmalı ikincisinde ise amaçlar öğret-

men ve öğrencilerin müşterek çalışmaları sonucunda ortaya konmalıdır. Bale (1996, 294), postmodernist düşüncelerin coğrafya öğretimine yeni bir bakış getirdiğini ileri sürmekte ve Postmodernizm çağının coğrafya eğitimi ile yakından ilişkili olduğunu belirtmektedir.

Postmodernizm, sosyal aktörler tarafından değişik amaçlar için farklı anlamlarda kullanılan akıcı ve açık bir kavramdır (Morgan, 2002,16). Postmodernist görüşü savunanlar, ırk, cinsiyet ayırımı gibi çeşitli konularda kapitalizmin yarattığı bozukluğu giderebilmek için sosyal haritalar, kültürel çalışmalar yaparak postmodernizmden yararlanılabileceği görüşündedirler (Morgan, 2002,16).

B. Radikal Coğrafyanın coğrafya eğitimine yansımaları

Radikal coğrafya 1960'lı yıllarda entelektüelliğin yeni bir çeşidi olarak yaygınlaştı (Peet, 1996, 67) Amerika Birleşik Devletleri'ndeki ırkçılık hareketleri, Vietnam Savaşı, pek çok coğrafyacıyı etkilemiş kalkınma çalışmalarına bir çerçeve sağlayacak kapitalist karşıtı Marksist Ekonomi'ye olan ilgiyi artırmıştır (Tümerekin, Özgüç 2000,302). Radikal coğrafya da Marksist ideolojinin etkisi altında şekillenmiştir. Marksist coğrafyacılar, çeşitli çevresel problemlerin nedenlerinin kapitalizmin toplum üzerine etkisinin incelenmesi ile anlaşılabilceği görüşündedirler (Cook, 1983, 75).

İlk radikal coğrafyacılar, 19.yüzyılda Reclus ve Kropotkindir (Cook, 1983,74). Beşeri coğrafyayı etkileyen bu görüşler, coğrafyanın öğretimine de yansımıştır. Cook (1983), Radikal coğrafyacıların "kapitalizmin toplum içerisinde ekonomik ve sosyal yönden etkilerini açıklayarak, işsizliğin gelecekte önemli bir sorun olacağını ileri sürerek, toplumdaki hoşnutsuzlukları ortaya koyarak toplumda radikal değişimlere gidilmesi gerektiğini, bunun için de eğitim veren kurumlarda değişimler için öğretmenlerin cesaretlendirilmesi gerekli olduğu" görüşünü savunduklarını belirtmektedir.

C. Eleştirel Okul Coğrafyası

Huckle (1997, 245), 1980'lerde Marksizm'in otoritesini ve eski gücünü kaybetmesi üzerine radikal eğitimcilerin "Eleştirel Teori" üzerinde etkin görüşleri olan Alman filozof, Habermas'ın görüşlerine yöneldiklerini belirtmiştir.

Eleştirel okul coğrafyası görüşünü savunanlar, "Genç insanların dünya üzerinde yerlerini anlamalarının ve kendilerini geliştirmelerinin potansiyel bir öneme sahip oldukları" düşüncesinden hareket ederek, onların kimliklerini oluşturmada, sosyal adalet ve demokrasiyi sağlamada, daha iyi bir dünya yaratmada eleştirel coğrafyanın etkin rol oynayacağı görüşündedirler (Hucke,1999, 241). Huckle'ye (1999) göre, eleştirel okul coğrafyasının önceliği, aşağıdaki sorulara öğrencilerin cevap bulmalarının sağlanacağı coğrafya programlarının hazırlanmasıdır.

1. Toplumun yapısını oluşturulan insan ile coğrafya (yerler, uzay, ve insan çevre) arasındaki ilişkiler nasıldır?
2. İnsan ve coğrafya toplumu oluşturmada hangi rolleri oynar?
3. İnsanlar, onları etkileyen yerel ve uzak coğrafyada cereyan eden tarihle, ekonomiyle, devletle sivil toplumla ilgili konuları nasıl anlamalı ve ilişkilendirmeli?

4. İnsanlara hayatın anlamını, ait olma duygusunu, özlemlerini, kimliğini ne sağlar?
5. Diğerleri ile etkileşimi sağlamak için, düşlerini oluşturmada insanlar hangi sosyal ve kültürel kaynakları kullanırlar?
6. Öğrenciler hangi özlem ve ait olma duygularını geliştirmeli ve arzu ve ihtiyaçları bastırmaya izin verecek ne çeşit coğrafya oluşturulmalı?

Öğretim faaliyetlerinde öğrencilere dayatmaksızın özgürleştirici bilgilere ulaştırılması eleştirisel coğrafyanın önemli görüşleri arasında bulunmaktadır. (Tümertekin, 2000, 305)

D. “Coğrafya Savaşmak İçindir” Görüşü ve Coğrafya Eğitimi

Fransız coğrafyacılarından Yves Lacoste; 1976’da kaleme aldığı “**La géographie, ça sert, d’abord, à faire la guerre (Türkçe: Coğrafya savaşmak içindir)**” adlı kitabında coğrafya biliminin hem kendisine hem de öğretimine dönük olarak oldukça dikkat çekici açıklamalar yapmıştır. Özey’e (1999) göre Lacoste, coğrafyanın ne işe yaradığını, ilginç örneklerle açıklamaya çalışır ve kitabında “coğrafya savaşmak içindir” tezini savunur ve şu cümlelerle bunu ifade etmeye çalışır. “Coğrafyacıların, antropologların, sosyologların, halk, etnik grup, aşiret, bölge, mahalle, gecekondu semt v.b.üzerinde yaptıkları monografiler, büyük güçlerin politik ve askerî haber alma servisleri için önemli bilgiler oluşturmaktadır. Uzun zamandan beri biriktirilen bu bilgiler gerektiği zaman, dünyanın herhangi bir yerine başarıyla ve hızla müdahale etme olanağı verecektir.”

“Coğrafya savaşmak içindir görüşünü benimseyen Lacoste” doğal olarak tezi- ni güçlendirmek için kitabında şöyle demektedir (Çeviri, Ertan, 2004, 21). “Bugün coğrafyanın baştan beri koruduğu siyasi ve askeri işlevine her zamankinden çok daha dikkat etmek gerekir. Günümüzde bu işlev, teknolojik yıkım yöntemlerinde ve haberleşmedeki gelişmenin yanı sıra bilimsel bilgedeki ilerlemeler nedeniyle de genişlemiş ve yeni şekiller kazanmıştır.”

Lacoste, coğrafyanın bugün öncelikle hiç olmadığı kadar savaş yapmaya yaradığını belirterek, topografyada değişim yavaş olsa da fabrikaların kurulması, ulaşım yollarının belirlenmesi, yerleşim ünitelerindeki hızlı değişimin strateji ve taktik saptamada önemli rol oynadığı görüşündedir.

Lacoste (Çeviri, Ertan, 2004) bu bağlamda coğrafya eğitiminin işlevsel yönüne dikkat çekerek “Okul coğrafyasında coğrafi bilginin bir stratejik güç olabileceği, bazı alan betimlemelerinin eylem ve politik araçlar için kullanılabileceğini, kovboy romanları ile coğrafya kılavuz kitaplarının ideolojik sonuçları arasında bir paralellik kurmanın mantıksız gibi görünse de aynı sonuçlara hizmet ettiği görüşünü” benimsemektedir.

E-“Daha İyi Bir Dünya İçin Coğrafya Eğitimi” Görüşü

Daha iyi bir dünya için coğrafya görüşü adlı kitap Avustralya’da, Fien ve Gerber editörlüğünde yazılmıştır. Kitapta aşağıda belirtilen hususlara dikkat çekilerek daha iyi bir dünya oluşturmak için coğrafya öğretim ilkeleri ortaya atılmıştır (1988).

◆ İlhan Turan

1. Dünya ve dünyada bulunan bütün varlıklara saygı,
2. Sağlıklı bir toplumun ön şartı olarak çevreyi koruma,
3. Dünyanın zenginlik kaynaklarının onun bütün sakinlerince paylaşımında isteklilik,
4. Doğal kaynakları gelecek kuşaklar için koruma,
5. İnsanlar arasında her türlü, inanç renk ve ırk ayrımını gidererek uyum sağlama,
6. Ekonomik büyümede alternatifler geliştirerek ölçülebilir ilerleme sağlama,
7. Doğal kaynakların çıkarım ve kullanımındaki adaletsizliklere ve çevrenin kötü şekilde bozulmasına karşı çıkma,
8. Nükleer silahları azaltma ve silahsızlanma,
9. Nükleer olmayan enerji geliştirme ve yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelme,
10. Toplumun bütün kesimlerini kapsayan çok katımlı ve açık demokrasi,

Daha iyi bir Dünya için coğrafya öğretiminin değerler eğitimi, gelişme eğitimi, barış eğitimi ve çevre eğitimi olmak üzere 4 konu üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir (Hutchinson, 2000,12).

Bu görüşü savunan yazarlara göre “Daha iyi bir Dünya için coğrafya eğitimi”ne özgü düşünceler, bireyin ve toplumun yaşamına daha iyi katkılar sağlamakta sürdürülebilir kalkınmayı ekolojik anlamda gerçekleştirmede ve katılımcı demokrasinin dinamiklerini yansıtmaktadır. Bu nedenle, bu konuların coğrafya programlarına girmesi gerektiği düşüncesindedirler.

Fien ve Gerber, (1988) daha iyi bir dünya için coğrafya öğretiminin eğitimde muhafazakar yaklaşımlara meydan okuyan bilinçli kararlar oluşturmak için coğrafya öğretiminde içerik, yöntem ve amaç geliştirmeye ilgilendiğini açıklar ve sosyal adaleti, demokrasiyi insan haklarını ve ekolojik sürdürülebilirliği sağlamada beceriler geliştirebilen eğitim anlayışını benimsediklerini belirtirler. “Daha iyi bir dünya için coğrafya öğretiminin” batı düşüncesinde geçmiş uzun gelenekten geldiğini açıklayarak merkezini ise 1930’larda John Dewey’in demokrasi ve yeniden sosyal yapılandırma çalışmalarının oluşturduğunu söylemektedirler.

Hicks (1988,14), daha iyi bir dünya için coğrafya programlarında 5 hedefin esas alınması gerektiğini belirtir. Bunlar;

1. Ekonomik refah,
2. Sosyal adalet,
3. Katılım,
4. Şiddetsiz bir ortam,
5. Ekolojik denge,

F. Sürdürülebilir Kalkınma İçin Coğrafi Eğitimi

İnsanlar ve ülkeler bir yaşamsal felsefe olarak “bugünü ve yarını dünden daha iyi yaşamak” eğilimindedirler. Bu amaca ulaşmak için doğal kaynaklar üzerinde

baskı ve savurganlığı göz ardı ederek gelişme çabası içerisindeyler. Böyle bir gelişme, Dünya doğal kaynaklarının tükenmesi bağlamında oldukça olumsuz etkileri olabilecek bir gelişmedir.

Doğal kaynakların korunması, doğal dengenin tekrar sağlanması ve özellikle sürdürülebilir bir kalkınmanın gerçekleştirilmesi, doğanın tüm ekolojik özelliklerinin bilinmesi ve bunların savurganlıktan uzak bir şekilde değerlendirilmesi ile mümkündür (Atalay,2008, 1).

Sürdürülebilir bir dünya için eğitim, çevre ve gelişme eğitiminin bileşkesini oluşturmaktadır. Çevre eğitimi, doğal çevrenin niteliğine odaklanırken, gelişme eğitimi sosyal çevrenin gelişmesine ve ekonomik büyümeye odaklanır. Bir yanda iklim değişiklikleri, ormanların tahribi, açlık, kuraklık, nüfus artışı, fakirlik gibi sorunlar diğer yanda ise insanın gelişme ihtiyacı. Bu iki ayrı noktayı birleştirmede coğrafya eğitimi önemli bir işleve sahiptir (Tilbury,1997, 105).

Uluslararası Coğrafya Birliği'nde (IGU), faaliyet gösteren Coğrafya Eğitimi Komisyonu, Birleşmiş Milletler'in 2005-2014 yıllarını kapsayan on yıllık süreyi "Sürdürülebilir Kalkınma Eğitimi" dönemi olarak kabul etmesini bir fırsat olarak değerlendirerek 21.yüzyıldaki küresel değişimler karşısında coğrafya öğretiminin niteliğini ve felsefesini ortaya koyma için bir deklarasyon yayınlamıştır. Çeşitli diller yanında Türkçede de yayınlanan Luzern (İsviçre) bildirisinde özetle şu hususlara dikkat çekilmektedir.

*Eğitmciler bireye özel bir ilgi duymaktadır. Çünkü bireylerin eğitimi sürdürülebilir kalkınma anlayışına katkıda bulunmanın en önemli yollarından birisidir. Birey ve toplum arasındaki karşılıklı alışveriş, bireyin sosyalleşmesiyle birlikte toplumun gelişimini de sağlamaktadır.

*Eğitimin öğrencilerde sürdürülebilir davranışlar kazandırabilmesi için gerekli ön koşul bireyin belli doğal ve sosyal şartlarda eylem özgürlüğüne sahip olmasıdır. İnsanların bilgileri, algıları ve değerleri sürdürülebilir kalkınmanın uygulanması için oldukça önemlidir. Bu bakış açısının sistemler açısından sonucu ekolojik ya da bütünsel (holistik) bir şekilde düşünmek gerektiğidir. Bunun anlamı doğa, toplum ve bireylerin birbirine bağlı oldukları noktadan hareket etmek gerekliliğidir.

*Sürdürülebilir kalkınma doğa, ekonomi ve toplumun sürdürülebilirliğine göndermede bulunur. Bu kavramı milletler, kültürler, gruplar ve bireyler kendi ihtiyaçları doğrultusunda yorumladıklarından, sürdürülebilir kalkınma tartışmalı bir konudur. Böylelikle, bazıları tüketim seviyelerini artırmak için ekonomik sürdürülebilir kalkınmayı ön plana çıkarırken, diğerleri tehlike altında olan türleri korumak amacıyla çevresel sürdürülebilir kalkınmaya önem vermektedir.

*Sürdürülebilir kalkınmanın uygulanması için gerekli en önemli coğrafi yeterlilikler şunlardır:

1. Coğrafi bilgi ve anlayış

- Ekosistemler arasındaki ve içindeki etkileşimi anlamak için dünyadaki büyük doğal sistemler hakkında coğrafi bilgi ve anlayışı geliştirmek.
- Yer bilinci ve algısı sağlamak için dünyadaki sosyo-ekonomik sistemler hakkında coğrafi bilgi ve anlayışı geliştirmek.

◆ İlhan Turan

- c. Mekânsal kavramlar ile ilgili coğrafi bilgi ve anlayış: öğrencilerin dünya anlayışı geliştirmesine yardımcı olacak coğrafya'ya özgü anahtar fikirler: konum, dağılım, mesafe, hareket, bölge, ölçek, mekân birliği, mekânsal etkileşim, zaman içinde değişim.

2. Coğrafi Beceriler

Yerelden uluslararası düzeye tüm coğrafya konularını araştırmak için iletişim ve düşünme becerileri ile pratik ve sosyal beceriler.

3. Tutum ve Değerler

Yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası sorun ve problemlere İnsan Hakları Evrensel Beyanname'si'ne dayanarak çözüm arama.

*Sürdürülebilir Kalkınmayı Geliştirmek İçin Gerekli Disiplinler Arası Yeterlilikler:

Belirli coğrafi yeterliliklerin yanı sıra disiplinler arası sürdürülebilir kalkınma becerileri de söz konusudur. Diğer disiplinlerle işbirliği içinde geliştirilmesi gereken sürdürülebilir kalkınma becerileri şunlardır:

1. Problemlere odaklanmak, alternatifleri değerlendirmek ve riskleri hesaplamak;
2. Kompleks neden-sonuç ilişki ve dinamiklerini algılamak, bir eylem sonucunda beklenen yan etki ve sonuçları düşünmek
3. Sistemler ve karmaşık ağlar kapsamında düşünmek, bilgiyi uygun metotlar ile bulmak, değerlendirmek, işlemek ve kullanmak
4. Diğer görüş ve fikirlere saygı duymak. Bununla birlikte kendi kişisel güdülerini düşünüp değerlendirmek
5. Kişiye etik değerler bağlamında kendine ait bir hayat bakışı (bilinci) vermek
6. Kendi eylemlerini ve onların sonuçlarını değerlendirmek
7. Yaşam boyu öğrenmeyi kendi yaşam kalitesini arttıracak bir unsur olarak algılamak
8. Problem ve olayları farklı görüş açılarından değerlendirmek, yerel ve bölgesel tecrübeler ile küresel olayları ilişkilendirerek farklı yöntemlerle problemlerin çözümüne ulaşmak

*Coğrafya Eğitimi bu dünya üzerinde bireylerin barışçıl bir şekilde ve doğayla uyum içinde var olmaları için gerekli olan bilgi, beceri, değer ve tutumları sağlamalıdır. Sürdürülebilir kalkınma gelecek odaklıdır. Bu insanlar ve doğa arasındaki barış ile dünyadaki farklı uluslar, kültürler, bölgeler ve nesiller arasındaki adaleti sağlamaya dönük bir kavramdır. Sosyal, çevresel ve ekonomik konuların yanında, sürdürülebilir kalkınma kavramı küresel sorumluluk ve siyasi katılımı da içerir.

G. Barış İçin Eğitim

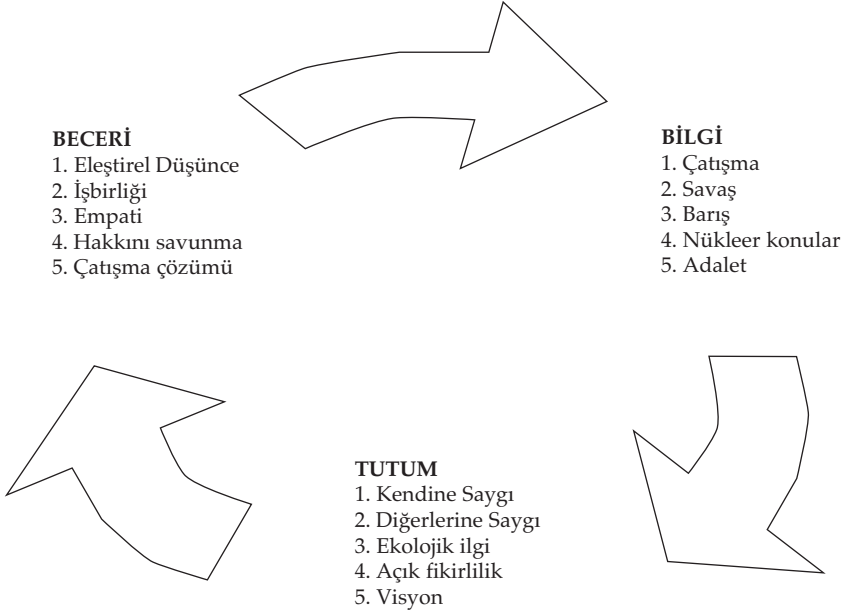
Günümüz dünyasında savaş ve şiddetin önlenmesine dönük olarak Birleşmiş Milletler Teşkilatı'nın bir kuruluşu olan UNICEF, barış için eğitime dönük olarak

Dünya'nın çeşitli yerlerinde çalışmalar yapılmaktadır (Örn: Mısır, Raunda, Sri Lanka). Bu çalışmalarda, öğrencilere yönelik olarak şiddete karşı tutumların geliştirilmesi, sorunlarda şiddet içermeyen çözümlerin üretilmesi gibi konuların eğitimi verilmektedir. Bu kapsamda, barış için eğitim "Kişiler, kişilerarası, gruplararası, milletler, milletlerarası düzeyde barışı sağlamak için yardım edici koşullar yaratmak, şiddeti ve çatışmayı önlemek için çocuklarda, gençlerde ve yetişkinlerde davranış değişikliği meydana getirebilmek için, ihtiyaç duyulan, bilgi, beceri, değer ve tutum geliştirme yöntemlerini icra etmek olarak" tanımlanmaktadır (Fountain,1999,1). UNICEF,

Barış eğitimiyle ilgili çalışmalara bakıldığında, farklı olanlara hoşgörülülük, küresel farkındalık, sosyal ve ekolojik sorumluluk, çatışmalarda çözüm üretme, konularında öğrencileri yetiştirmek amaçlandığı görülmektedir. Bu bağlamda, Doğanay (2002,180), bütün insanlığa saygılı ve insan haklarını tanıyan bireyler yetiştirmek, coğrafya eğitiminin temel amaçlarından biri olduğunu vurgulamaktadır.

Hick (2008), barış için eğitimde okul içi çalışma ve faaliyetlerin önemli bir yer tuttuğunu belirterek okullarda barışla ilgili eğitim etkinliklerinin düzenlenmesi gerektiğini açıklamaktadır. O'na göre eleştirel düşünmeyi gerçekleştirebilecek demokratik toplumlar oluşturmak için sınıflar son derece önemlidir. Çünkü okulda öğrenciler bilgi ve tutumlar yardımıyla beceriler kazanmaktadır. Şekilde 1 de okulda coğrafya derslerinde öğrenilebilecek barışla ilgili bilgi tutum ve beceriye dönük kavramlar verilmiştir.

Şekil 1: Barış İçin Eğitimde Bilgi, Tutum ve Beceri Geliştirme (Hick, 2008)

Günümüz Dünya Sorunları Açısından Ülkemizde Yürürlükte olan 2005 Coğrafya Programı

2005 coğrafya öğretiminin amaçlarına bakıldığında günümüz dünya sorunlarına bakış için konu irdelendiğinde coğrafya öğretimi programı öğrencilerde, beceri ve kavram öğretimiyle birlikte aşağıdaki değerleri de kazandırmayı önemsemektedir.

- Dayanışma
- Hoşgörü
- Bilimsellik
- Sevgi
- Saygı
- Duyarlılık
- Vatanseverlik
- Barış
- Estetik
- Sorumluluk

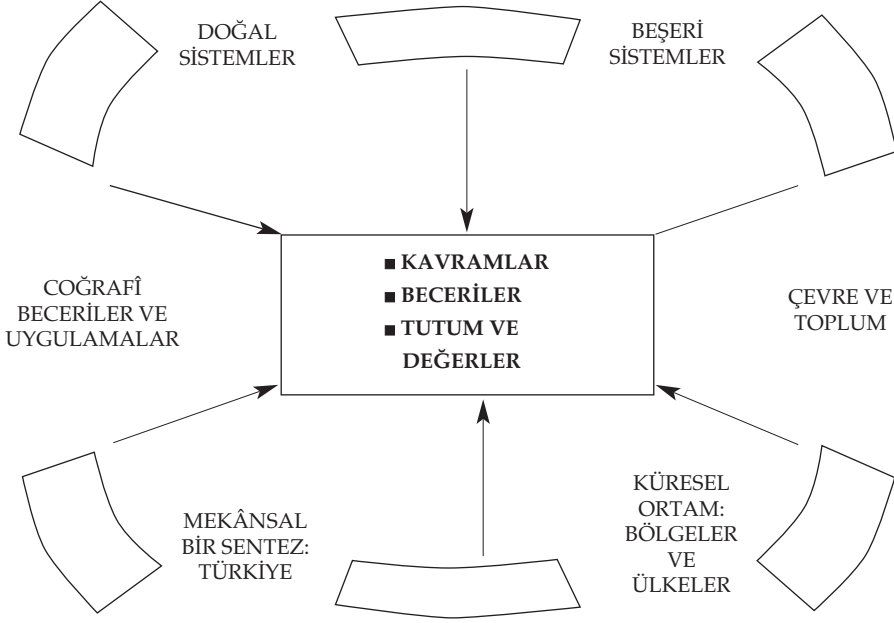
Bu değerler öncelikle coğrafyanın konusunu oluşturan mekân ve mekâna ait özelliklerin korunması, yaşatılması ve geliştirilmesine hizmet edecektir. Ülkemizde coğrafya eğitimine günümüz dünyasının sorunları açısından bakıldığında Atatürk'ün "Yurtta sulh, Cihanda sulh" sözünün programda yer alması ülkemizin coğrafya eğitim felsefesinde dünya barışını isteyen bir coğrafya eğitimi benimsediğini göstermektedir.

MEB'in 2005, coğrafya programı incelendiğinde günümüz dünyası sorunlarına dönük olarak coğrafya eğitiminde şu hususlara dikkat çekildiği görülmektedir:

"1.Oluşturmacı sınıfın gerçek anlamda demokrasinin yaşandığı bir yer olduğu unutulmamalıdır. Bu şekilde öğrenciler demokratik beceri ve değerlere sahip, bilimsel düşünmeye açık, insan haklarına saygılı, işbirliği içinde çalışabilen, Cumhuriyet sevgisi ve demokrasi bilinci gelişmiş, haklarını bilen ve sorumluluk sahibi Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları olarak yetişebilir.

2.Günümüzde dünyanın hemen her bölgesi karşılıklı etkileşim içerisindedir. Bu anlamda ekolojik, ekonomik, kültürel ve siyasal olarak dünyada ülkeler arasındaki ilişkiler artmıştır. Dolayısıyla "dünya algısı" zaman ve bulunan mekânsal konuma göre değişmekte ve ilişkiler de buna göre şekillenmektedir. Bu anlamda coğrafya öğretiminde yaşanan mekânı, ülkeyi ve dünyayı algılama, öncelikli amaçlardan birisidir.

3.Günümüz dünyasını anlama ve anlamlandırmada eğitim programlarının sürekli geliştirilmesi, gelecek nesillere daha iyi imkânlar sunmak ve bilinçli vatandaşlar olarak yetiştirilmelerini sağlamak açısından son derece önemlidir. Özellikle coğrafya gibi bilginin sık sık güncellenmesi gereken bir alanda program geliştirme daha da önem taşımaktadır.

Şekil 2: Coğrafya Dersi Öğretim Programı'nın çatısı (MEB, 2005)

Şekil 2 (MEB, 2005) de Coğrafya dersi öğretim program çatısında, coğrafya adını taşıyan dersler, 9.sınıftan 12.sınıfa kadar 5 ayrı öğrenme alanı içinde sunulmuş olduğu anlaşılır. Bunlar: “Doğal Sistemler”, “Beşeri Sistemler”, “Mekansal Açından Bir Sentez: Türkiye”, “Küresel Ortam: Bölgeler ve Ülkeler”, “Çevre ve Toplum”dur (Demirci, 2008,108).

Liselerimiz için hazırlanan bu coğrafya öğretim programı, önceki coğrafya öğretim programları ile karşılaştırıldığında çok farklı bir programdır. Önceki coğrafya öğretim programlarında içerik önemli yer tutarken, dersle ilgili etkinliklere fazla yer verilmemiştir (Tomal, Şenol, 2007, 175). Bu program ise etkinliklerle öğrencileri her konuda duyarlı ve etkin kılmayı amaçlamaktadır. Bu yönü ile yeni coğrafya programının dünya sorunlarını anlamaya önemli katkılar sağlayacağı açıktır.

Tartışma ve Sonuç

A. Dünya Sorunlarına Karşısında Coğrafya Eğitimi İle İlgili Düşüncelerin Boyutları ve Tartışmalar

Şahin (2003,27), kuraklık, iklim değişiklikleri ozon tabakasının incilmesi, doğal afetler çevre sorunları, fakirlik, açlık kıtlık salgın hastalıklar, ayrıca geri kalmışlık sömürgecilik, demokratikleşme, küreselleşme gibi bütün insanları ilgilendiren ve dünya sorunları olarak adlandırılan sorunları iyi kavrayabilen meslek sahiplerinin başında coğrafyacıların geldiğini belirtmektedir. Dünyanın her yerinde ortaya çıkan sorunları çözüme kavuşturabilmek için insanlığın duyarlı olmasını sağlamada daha doğrusu bilinçli vatandaş yetiştirmede coğrafya biliminin ve öğretiminin etkisi çok

güçlü olduğu için, coğrafya öğretiminin niteliği sadece eğitim dünyasında değil, aynı zamanda sosyal, siyasi ve ekonomik alanlarda da sürekli tartışılmaktadır. (Örneğin, *Türk Sanayicileri ve Isadamları Derneği* (TÜSİAD)ın “Coğrafya” adlı kitap çıkarılması bunun kanıtıdır) Bu tartışmalar coğrafya biliminde ve hatta öğretimine dönük uygulamalarında da sürekli yaşanmaktadır. Tartışmaların oluşmasında, ideolojik, ekonomik, sosyal ve politik görüşlerin coğrafya eğitimini de etkisi altına almasının önemli bir yeri bulunmaktadır. Bu özellikleriyle coğrafya, sosyal bilimlerde kültürel çalışmalarda insanlık sahasında merkezi bir konumda olan entelektüel bir disiplin olarak göze çarpmaktadır (Morgan, 2002:267) Böylelikle coğrafya, günümüz dünya sorunlarına gerçekçi bir yaklaşımlarla çözüm aramak için yola koyulmuştur. Morgan’a göre (2002), okuldaki coğrafya öğretimi, toplumsal yapıyı oluşturmada, ülkelerin ekonomik ve kültürel büyümelerinde önemli bir rol oynamaktadır. Morgan, (2002:17), öğrencileri bilinçlendirmek için eleştirel düşünmenin yollarının araştırılması ve okullarda eleştirel coğrafya öğretiminin düzgün bir şekilde yapılması için, önce akademisyenler tarafından eleştirel coğrafya öğretiminin gerçekleştirilmesi gerektiğine inanır.

İnsanlık tarihinde, öne çıkmış olan insan doğa ilişkisini uygun ve anlaşılabilir düzeylere indirme tüm öğretim programları ve bilimlerin evrensel ortak özellikleridir (Girgin, 2001, 130). Huckle (2002, 261), bu programların yürütülebilmesi için, ekonomi, toplum, devlet modern kültür, insan çevre ilişkilerini sorgulayan eleştirel bilgilerin olması gerektiğini belirtmektedir.

Fien ve Gerber tarafından ortaya konan daha “İyi bir Dünya için coğrafya Öğretimi” görüşü eğitimi üzerinde yapılan çalışma ve araştırmalarda hemen yankısını hissettirmiştir. Fien ve Gerber, çevre korumacılığı, kirlilik, fakirlik, göçler evsizlik, endüstriyel kazalar gibi günümüz dünya sorunları karşısında duyarlı öğrenciler yetiştirmek bu sorunlara alternatif çözümler üretmek böylelikle yarının hünerli ve aktif vatandaşlarını yetiştirmek amacı ile yapılacak bir coğrafya öğretiminin bütün dünya için faydalı olacağını açıklamıştır. Konu ile ilgili kapsamlı bir değerlendirme Morgan tarafından 2002 yılında yayınlanan “International Research In Geographical and Environmental Education” adlı bir dergide yapılmıştır. Morgan, “Teaching Geography For A Better World? The Post Modern Challenge And Geography Education” adlı makalesinde eleştirel coğrafya öğretiminin önemine bir vurgu yaparak, Fien ve Gerber’in bu kitapla birlikte özellikle eleştirel coğrafya öğretiminin gelişmesinde önemli katkılarının bulunduğunu açıklamıştır. Buna karşılık, kitabın editörlerinden biri olan John Fien, kitabın İngiltere’de yeterli ilgiyi görmediği bunun da en önemli nedeninin İngiltere’deki aşırı milliyetçilerin karşı çıkışları olduğunu açıklamaktadır. Diğer taraftan post modern coğrafyacılar da, daha iyi bir dünya öğretimi görüşüne onların bilgiyi serbest tutma görüşüne katılmadıkları için reddetmektedirler (Morgan (2002).

“Barış İçin Eğitim” ing. “Education For Peace” özellikle Birleşmiş Milletler, tarafından kabul görmüş bir eğitim yaklaşımıdır. Barış eğitimi, Lacost’un “Coğrafya savaşmak içindir” görüşündeki insanlığı kuşkulandıran ve korkutan görüşlere karşı Birleşmiş Milletlerin bu eğitim anlayışı son derece önemlidir. Konu bu bağlamda değerlendirildiğinde, “Atatürk’ün yurtta, sulh cihanda sulh” sözünün önemini daha da artırmaktadır.

Murphy (2006, 9), son yıllarda dünya sorunları karşısında, toplumsal tartışmalarda coğrafyanın giderek genişleyen bir pozisyona sahip olmaya başladığını

belirtmektedir. Özellikle küreselleşmenin etkilerinin, dünyanın insanların ve ekonomilerinin bilinip, üzerinde düşünülmesi gerektiğini söylemektedir. Murphy, Dünya sorunlarını iyi bir şekilde anlayabilmek ve tartışabilmek için ise coğrafya eğitiminin gerekli olduğunu savunmaktadır.

Beddis (1983, 48), “Eğer öğretmenler yaşadığı dünyayı genç insanların anlamlarını gerçekten isterlerse hâlihazırda peyzajı açıklamak zorunda değildir. Buna karşılık, o yerde ortaya çıkan bütün sosyal ekonomik ve politik olaylardan onları bilgilendirmelidir. Bir şey kesindir. Ne dünya, ne okul sistemi ne de coğrafya öğretimi uzun bir zaman diliminde hep aynı kalacaktır. Bu nedenle öğretmenler, öğrencileri sürekli değişim içindeki bir yaşam için eğitilmeli” diyerek, değişim ve gelişimleri göz önünde tutan bir coğrafya eğitimini savunmaktadır.

Tümertekin, (2000,303) Blaut’un 1979 “Coğrafya toplumsal ve siyasal bakımdan tarafsız değildir. Hiçbir zaman olmamıştır ve asla olmayacaktır.” görüşünde olduğunu belirtmektedir. Konuya bu bağlamda bakılarak, Dünyadaki eğitim sistemleri gözden geçirildiğinde, ülke yönetiminde söz sahibi olanların sosyal, politik ve ekonomik olaylara özgü görüşlerini eğitim sistemlerine yansıttıkları görülmektedir.

Coğrafya toplumu etkileyen kararlar ve konular üzerine önemli katkılarda bulunmaktadır. Böylelikle insanlar yaşadıkları yerleri insan hakları bağlamında algılamaları gereklidir. Durum böyle olunca sosyal realite konuları coğrafyacıların ilgi alanı içinde olmalı ve coğrafya eğitmenleri mevcut toplumun yapısı hakkında eleştirel farkındalıklarını geliştirmelidir. Toplumda aktif öğrenciler yetiştirmek isteyen bir coğrafya eğitimi politik yargı ve düşünceleri kullanmada güven ve beceri oluşturmaya hedeflemelidir (Gonzalo ve Villanueva,1995, 101)

Massey (2002,270), küreselleşen dünyada “vatandaşlık” kavramının yeniden tanımlanması gerektiğini belirtir ve bu “vatandaşlık” kavram ile birlikte etkin işlevde sahip olan “demokrasi” kavramına coğrafyacıların çeşitli katkılar sağlaması gerektiği düşüncesindedir.

B. Sonuç ve Öneriler

Küreselleşen, dünyada ister ekonomik ister sosyal olsun ve hatta isterse, politik her türlü olay, kısa sürede dünyanın uzak bir köşesinde yankısını hissettirmektedir. Dünya’da olup biten olayları öğrencilerin kavraması, sorunların nedenlerini anlayabilmeleri ve çözüm bulmada düşünceler geliştirmelerinde coğrafya eğitiminin önemi inkar edilemez bir gerçektir. Buna karşılık, coğrafya eğitimi sorunlara, içinde bulunduğu çağın ya da politik koşulların etkisi altında kalarak bir bakış ortaya koymakta, bu da dünya üzerinde standart bir coğrafya eğitiminin söz konusu olamayacağına temel bir göstergesi olmaktadır. Her şeye rağmen, Dünya ülkeleri günümüzde, hem doğal hem de beşeri çeşitli sorunlarla karşı karşıyadır. İşte bu sorunların anlaşılmasında, çözümünde ve dünyada barışık yaşayacak öğrenciler yetiştirmek için değer ve beceri geliştirmede, coğrafya eğitiminin ve onlara bu eğitimi verecek coğrafya öğretmenlerinin sorumluluğu da son derece önemli bir hal almaktadır.

Ülkemizde yürürlükte olan 2005 programı öğrencilerin günümüz dünya sorunlarını algılamalarında “coğrafi bilinçten” söz etmektedir. Öğrencilerde coğrafi bilincin oluşturulmak istenmesi öğrencilerde düşünce gücü geliştirme açısından doğru bir adımdır. Bununla birlikte, program günümüz dünya sorunlarının çözümüne dönük kazanımlar ve bunun için yapılacak etkinlikler bakımından yeterli midir?

Dünyadaki hızlı nitelikte ortaya çıkan değişimlere karşı ne ölçüde hazırız? Soruları hali hazırda tartışılmaya değerdir. Diğer yandan günümüzde Dünya’da coğrafya eğitiminin giderek önem kazanmasına bağlı olarak ülkemizde devlet tarafından teşvik edilecek ya Millî Eğitim Bakanlığı’nun bünyesinde ya da şu an coğrafya ile ilgili tek kurum olan Türk Coğrafya Kurumu içerisinde Amerika ve dünyanın çeşitli ülkelerinde olduğu gibi, bir coğrafya eğitimi çalışma komisyonu oluşturulmalı, bu çalışma komisyonu internet sitesine sahip olmalı ve çeşitli konularda başta öğretmenler olmak üzere öğrenci ve halkı çeşitli coğrafi konularda bilinçlendirmelidir.

Kaynakça

- Aslan Seyfettin, Yılmaz Abdullah, (2002), “Modernizme Bir Başkaldırı Projesi Olarak Postmodernizm”, **C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi**, Cilt 2, Sayı 2.
<http://www.cumhuriyet.edu.tr/edergi/makale/120.pdf> Er. Tarihi: 30.5. 2008.
- Atalay İbrahim, (2002), **Türkiye’nin Ekolojik Bölgeleri**, Orman Bakanlığı, Yayın No: 163, İzmir.
- Aydın Hasan, (2006), “Eleştirel Aklın Işığında Postmodernizm, Temel Dayanakları ve Eğitim Felsefesi”, **Eğitimde Politika Analizleri ve Stratejik Araştırmalar Dergisi**, Cilt 1, Sayı 1 INASED
http://turkoloji.cu.edu.tr/GENEL/hasan_aydin_postmodernizm_egitim_felsefesi.pdf
Er. Tarihi: 10.7.2008.
- Bale John, (1996), “The Challenge Of Postmodernism”, **Tradition In Geographical And Environmental Research, Understanding Geographical And Environmental Education**, Newyork:Cassel.
- Branchereau Jean-Pierre,(1995), Children’s Understanding Of War and International Politics, **Teaching For Citizenship In Europe**, Edit Audrey OSLER, Hanns-Fred Rathenow and Hugh Starkey, Trentham Boks, Staffordshire, England.
- Cook, Ian, (2002), “Radical Geography”, **Geographical Education: Reflection And Action**, Oxford University Pres, London.
- Demirci Ali, (2008), “Türkiye’deki Yeni Coğrafya Öğretim Programının Öğretmenlerin Bakışı Açısından Değerlendirilmesi”, **Millî Eğitim Dergisi**, Sayı 178, MEB, Ankara.
- Doğanay Hayati, (2002), **Coğrafya Öğretim Yöntemleri**, Orta Öğretimde Coğrafya Eğitiminin Esasları, Aktif Yayınları, Ankara
- Fien John, (1983), Humanistic Geography, **Geographical Education: Reflection And Action**, Oxford University Press. London.
- Fien John, Gerber Rod, (1988), **Teaching Geography For A Better World**, Glasgow, England.
- Fien John, (1999). “Towards a Map of Commitment: A Socially Critical Approach to Geographical Education” **International Research in Geographical and Environmental Education**, Vol. 8, No. 2.
<http://www.channelviewpublications.net/irgee/008/0140/irgee0080140.pdf>
Er. Tarihi: 9.9.2007.
- Fountain Susan, (1999), **Peace Education In UNICEF**,
<http://www.unicef.org/girlseducation/files/PeaceEducation.pdf>, Er. Tarihi:01.07.2008
- Girgin Mustafa, (2001), “Niçin Coğrafya öğreniyoruz”, **Doğu Coğrafya Dergisi**, Yıl 7 Sayı 5, Çizgi Kitabevi, Konya.
- Graves, Norman, (1997), “Geographical Education In The 1990’s”, **Teaching And Learning Geography**, Editörler, Tilbury Daniella ve Williams Michael . Roudledge. London.
- Gonzalo Carmen, Villanueva Maria, (1995), “Geography and Multicultural Education:Using Student’s Own Experiences of Migration”, **Teaching For Citizenship In Europe**, Edit Audrey OSLER, Hanns-Fred Rathenow and Hugh Starkey, Trentham Boks, Staffordshire, England.

- Hick David, (1988), "Teaching Geography For A Better World", Ed. John Fien, Rod Gerber), **Teaching Geography For A Better World**, Glasgow, England.
- Hick David, (2008), **Which Way To Peace**
http://www.ppu.org.uk/learn/peaceed/pe_which1.html, Er Tarihi: 03.06.2008
- Huckle John, (2002), "Towards A Critical School Geography", **Teaching Geography In Secondary School**, Edited Maggie SMITH, The Open University, London.
- Huckle John, (2002), The Politics of School Geography, **Geographical Education: Reflection And Action**. Oxford University Press. London.
- Hutchinson Nick, (2000), "Teaching for a Better World in Geography", **Proceedings of the Civics & Citizenship in Geography Conference** A conference co-convened by Kevin M. Dunn and Ian H. Burnley of the School of Geography, The University of New South Wales, on 21 July 2000.
<http://www.bees.unsw.edu.au/school/staff/dunn/B6.pdf> Er. Tarihi: 10.10.2006
- International Geographical Union, **Commission on Geographical Education**
<http://igu-cge.tamu.edu/> Er. Tarihi: 13.07.2008
- Kızılçaoğlu Alaattin, "Coğrafya Dersi Öğretim Programı Hakkında Düşünceler"
<http://sbe.balikesir.edu.tr/dergi/edergi/c9s16/makale/c9s16m1.pdf>
Er. Tarihi: 17.07.2008
- Lacoste Yves, (2004), Çeviren: Aylin Ertan, "Coğrafya Savaşmak içindir", Doruk Yayınları, Ankara.
- Massey Doren (2002), "Geography Matters IN A Globalized world". **Teaching Geography In Secondary School**. The Open University:London
- MEB (Millî Eğitim Bakanlığı), (2005), **Coğrafya Dersi Öğretim Programı**
<http://ttkb.meb.gov.tr/> Er.Tarihi:10.10.2007.
[download/10492/Cografya_Egitim_Programlari_.htm](http://download.10492/Cografya_Egitim_Programlari_.htm), Er.tarihi:17.04.2008
- Morgan, John, (2002), "Teaching geography for a better World? The Postmodern Challenge and Geography education", **International Research in Geographical and Environmental Education**. Volume 11, No.1, International research Channel View Publications:UK
- Murphy, Alexander B.,(2006), "Enhancing Geography's Role in Public Debate", Volume 96 Issue 1,
<http://www.wku.edu/geoweb/gradcrse/assign1-500.pdf> Er. Tarihi: 14.5.2007
- National Geography Standards,(1994), "**Geography For, Life**", National Geographic Research&Exploration, Washington.
- The National Council For Geographic Education, <http://ncge.org/>, Er. Tarihi: 21.08.2008
- Özey, R., (1999), **Dünya ve Türkiye Ölçeğinde Siyasi Coğrafya**, Aktif Yayınları:İstanbul.
- Özey, R., (2001), **Günümüz Dünya Sorunları**, Aktif Yayınları:İstanbul
- Özgüç, N., Tümertekin, E., (2000), **Coğrafya Geçmiş. Kavramlar. Coğrafyacılar**, Çantay Kitabevi, İstanbul.
- Peet Richard, (1996), **Modern Geographical Thought**, Blackwell, London.
- Şahin Cemalettin, (2003), **Türkiye'de Coğrafya Öğretimi Sorunları ve Çözüm**, Önerileri, Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, Ankara.
- Şahin Kemalettin, (2003), "İlk Ve Ortaöğretimde Coğrafya Müfredat Programlarının Geliştirilmesi", "**Kastamonu Eğitim Fakültesi Dergisi**", Cilt 11 No:1, Kastamonu.
- Tilbury Daniella, (1997), Environmental Education And Development Education: Teaching Geography For A Sustainable World ", **Teaching And Learning Geography**, Editörler, Tilbury, Daniella ve Williams Michael . Roudledge. London.
- Tomal Necati, Eren Şenol, (2007), "Lise 1. Sınıf Coğrafya Öğretim Programının Öğretmenlerce Değerlendirilmesi", **Millî Eğitim Dergisi**, Sayı 175, MEB, Ankara.

GEOGRAPHY EDUCATION AGAINST NOWADAYS WORLD PROBLEMS

İlhan TURAN*

Abstract

Nowadays, the occurrences continuously change and development of the social life depend on natural and human factors have revived importance of qualitative thought in the geography education. This study is a compilation study because of its subject matter and it aims at importance and role of geography education in a world facing many problems and issues, changing and globalizing by considering various geographical approaches

Research is made up of 4 main sections. First section is introduction. In this section, our current world problems are addressed. In the second section, in the context of these issues, some thoughts turned to geography education were examined. In the third section, it has been taken up view to the world problems of the geography curriculum 2005. The fourth section consists of discussion and result conclusion. In this sections, the discussion in geography education in the face of world problems have been taken up and some suggestions were presented.

Key Words: : World problems, geography education, geographical thoughts, the curriculum 2005

---

* Assist. Doc. Dr.; Rize University, Education Faculty, Department Of Primary Teaching, Çayeli-Rize.